

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

III. Statuitur prima propositio de infallibili iudicio summi Pontificis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

ne dubio promisit & media, quæ ad eum finem obtinendum necessaria sunt. Parum autem prodesset scire, Pontificem non erraturum quando non temerè definit, nisi etiam sciremus non permissuram Dei prouidentiam, ut ille temerè definiat.

Ex his quatuor sententiis prima est hæretica; secunda non est propriè hæretica: nam adhuc videmus ab Ecclesia tolerari, qui illam sententiam sequuntur; tamen videtur omnino erronea & hæresi proxima; tertia probabilis est, non tamen certa; quarta certissima est & asserenda. ac ut ea facilius intelligi & confirmari possit, statuemus aliquot propositiones.

CAPVT III.

Statuitur prima propositio de infallibili iudicio summi Pontificis.

SIT igitur propositio prima. *Summus Pontifex cum totam Ecclesiam docet, in his quæ ad fidem pertinent, nullo casu errare potest.* Hæc est contra primam & secundam opinionem pro quarta. & probatur PRIMO ex promissione illa Domini Luc. 22. *Simon, Simon (sic enim habetur in Græco) ecce Satanas experituit vos ut cribraret sicut triticum, ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos.*

Qui locus tribus modis exponi solet. Prima expositio est quorundam Parisiensium supra citatorum, quod Dominus hinc orauerit pro Ecclesia vniuersali; siue pro Petro, ut totius Ecclesiæ figuram gerebat; & hoc impetrasse, ut fides Ecclesiæ Catholice nunquam deficiat. quæ expositio si ita intelligeretur, ut diceret immediatè oratum esse pro capite Ecclesiæ, & consequenter pro toto corpore, quod per caput representatur, vera esset; sed non ita ipsi intelligunt. Volunt enim pro sola Ecclesia esse oratum.

Quæ expositio falsa est; PRIMO, quia Dominus vnâ tantum personam designauit, dicēs bis; *Simon, Simon*, & addens toties pronomen secundæ personæ, *pro te, fides tua, & tu, fratres tuos.* Quorsum enim hæc? nisi ut intelligamus aliquid speciale Petro à Christo esse impetratum. SECUNDO, quia Dominus cœperat loqui in plurali, *Satan experituit ut cribraret*

braret

braret vos, deinde mox mutauit formam loquendi, & ait: *Ego autem rogavi pro te.* quare non dixit, pro vobis, vt ceperat? certe si de tota Ecclesia loqueretur, multò rectius dixisset, rogavi pro vobis. TERTIO, Dominus pro illo rogat cui ait, *Et tu aliquando conuersus:* at hoc certè non potest Ecclesie non conuenire, nisi dicamus totam Ecclesiam aliquando esse peruertendam, vt postea iterum conuertatur. QUARTO, pro illo rogat cui ait, *Confirma fratres tuos:* at Ecclesia non habet fratres quos debeat aut possit confirmare. qui enim, quanto, fingi possunt Ecclesie vniuersalis fratres? nõne omnes fideles filij eius sunt?

ALTERA expositio est quorundam, qui hoc tempore uiuunt. qui docent Dominum orasse hoc loco pro perseverantia solius Petri in gratia Dei vsque ad finem. At contra; PRIMO, quia orauit Dominus paulò post pro perseverantia omnium Apostolorum, immò etiam omnium electorum, Ioan. 17. *Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi.* Non erat igitur ratio cur bis pro perseverantia Petri oraret. SECUNDO, quia sine dubio hic Dominus aliquid speciale Petro impetrauit, vt patet ex designatione certę persone: perseverantia autem in gratia, est donum commune omnium electorum. TERTIO, quia certum est Dominum saltem mediare orasse hoc loco etiam pro aliis Apostolis. Nam ideo præmisit tanquam orationis causam, *Satan expetuit vt cribraret vos,* & postea subiunxit tanquam effectum, *Confirma fratres tuos.* Non igitur pro sola Petri perseverantia Dominus rogauit, sed pro aliquo dono Petro communicado in aliorum utilitatem. QUARTO, donum hoc loco Petro impetratum, etiam ad successores pertinet. Nam Christus orauit pro Petro in utilitatem Ecclesie: Ecclesia autem semper indiget aliquo, a quo confirmetur, cuius fides deficere non possit. Nec enim Diabolus petiit cribrare tantum eos, qui tunc erant fideles, sed omnes omnino: at certè perseverantia donum non pertinet ad omnes Petri successores. Denique non dixit Dominus, rogavi vt non deficiat caritas tua; sed fides tua. & re ipsa scimus defecisse Petri caritatem, & gratiam, quando negauit Dominum: fidem autem vnquam defecisse non scimus.

Est igitur TERTIA expositio vera, quòd Dominus duo priuilegia Petro impetrauerit. VNVM, vt ipse non possit vnquam

quam veram fidem amittere, quantumvis tentaretur à Diabolo; id quod est aliquid amplius, quàm donum perseverantia: dicitur enim perseverare vsque in finem, qui licet interdum cadat, tamen resurgit, & in fine fidelis inuenitur: at Petro Dominus impetrauit, vt non posset vnquam cadere, quod ad fidem attinet.

ALTERVM priuilegium est, vt ipse tanquam Pontifex non posset vnquam docere aliquid contra fidem; siue, vt in sede eius nunquam inueniretur qui doceret contra veram fidem. Ex quibus priuilegijs, primum fortasse non manauit ad posterios: at secundum sine dubio manauit ad posterios, siue successores.

DE PRIMO priuilegio habemus expressa veterum testimonia. AVGVSTINVS lib. de correptione & gratia, cap. 8. *Quando rogauit, inquit, vt non deficeret fides eius, rogauit, vt haberet in fide liberrimam, fortissimam, inuictissimam, perseverantissimam & vultatem.* CHRYSOSTOMVS homil. 83. in Matth. *Non dixit, inquit, non negabis, sed vt non deficiat fides tua. Cura enim ipsius & fauore factum est, ne omnino Petri fides euanesceret.* THEOPHYLACTVS in caput 22. Lucæ: *Quamuis, inquit, breui tempore concutiendus sis, habes recondita semina fidei, etiamsi folia abiecerit spiritus inuadentis, radix tamen viuet, & non deficiet fides tua.* Vbi eleganti similitudine explicat, Petrum negando Christum amisisse confessionem fidei, quæ oret fit, folia enim verba significant; fidem tamen, qua corde creditur ad iustitiam, non amisisse. Eodem modo exponit PROSPER lib. I. de vocatione Gentium, cap. vlt. Ceterùm isti Patres licet in his locis non meminerint alterius priuilegij, tamen illud non negant, neque negare possent, nisi velint plurimis alijs Patribus contradicere.

DE ALTERO ergo priuilegio habemus in primis testimonia septem veterum, ac sanctorum Pontificum. LVCIVS I. Papa & Martyr, in epist. I. ad Episcopos Hispaniæ & Galliæ: *Ecclesia, inquit, Romana Apostolica est, & mater omnium Ecclesiarum, quæ à tramite Apostolica traditionis nunquam errasse probatur, nec hæreticis nouitatibus deprauata succubuit, secundum ipsius Domini pollicitationem, dicentis; Ego rogavi pro te, &c.* FELIX I. in epistola ad Benignum, de Romana Ecclesia loquens: *Vt, inquit, in exordio normam fidei Christiana-*

Christiana percepit ab auctoribus suis, Apostolorum Christi principibus, illibata manet, iuxta illud, Ego rogavi pro te.

LEO I. serm. 3. de assumptione sua ad Pontificatum: Spiritus, inquit, cura Petri à Domino suscipitur, & pro fide Petri proprie supplicatur; tanquam aliorum status certior sit fuerus, si mens Principis dicta non fuerit. In Petro ergo omnia fortitudo munitur, & diuina gratia ita ordinatur auctoritas, & firmitas, qua per Christum Petro tribuitur, per Petrum Apostolis ceteris conferatur. Vbi Leo utrumque privilegium agnoscit; illud primum, cum ait: Si mens principis dicta non fuerit. Illud secundum, cum subiungit: Firmitas, qua per Christum Petro tribuitur, per Petrum ceteris conferatur. Non enim confertur aliis firmitas, nisi veram fidem exponendo.

AGATHO Papa in epist. ad Constantinum Imperatorem, qua lecta est in VI. Synodo, act. 4. & postea act. 8. ab omnibus probata: Hec est, inquit, vera fidei regula, quam & in posteris, & in aduersis diuaciter tenuit Apostolica Christi Ecclesia, qua per Dei gratiam à tramite Apostolica traditionis nunquam errasse probatur, nec hereticis nouitatibus nunquam deprauata succubuit, quia dictum est Petro; Simon, Satanas, etc. Ego autem rogavi pro te, &c. hic Dominus fidem Petri non defecturam promissit, & confirmare eum fratres suos admonuit; quod Apostolicos Pontifices mea exigentia predecessores confidenter fecisse semper cunctis est agnoscendum.

NICOLAUS I. in epist. ad Michaëlem: Privilegia, inquit, istius sedis perpetua sunt, diuinitus radicata, atque plantata, impingi possunt, transferri non possunt, trahi possunt, quod non possunt. Qua ante imperium vestrum fuerunt, permanent, Deo gratias, hactenus illibata, manebuntque postea. & quousque Christianum nomen predicatum fuerit, illa subsistere non cessabunt. Et infra, ostendens unde tam libere etiam modo predicaret, ait: Nam & inter cetera ista, per quos nobis precipue ista sunt privilegia collata; Tu aliquando conuersus, audiuit à Domino, confirma fratres tuos.

LEO IX. in epist. ad Petrum Antiochenum: Nimirum, inquit, solus est, pro quo ne deficeret fides eius, Dominus & Saluator asseruit se rogasse, dicens, Rogavi pro te, &c. Quae venerabilis, & efficax oratio obrinuit, quod hactenus fides Petri non defecit, nec defectura creditur in throno illius. INNOCENTIVS

Petrus III. in epist. ad Episcopum Arelatensem, habetur capite, Maiores, extra, de Baptismo, & eius effectu. *Maiores, inquit, Ecclesia caussas, praesertim articulos fidei contingentes, ad Petri sedem referendas intelligit, qui nouit pro eo Dominum exorasse, ne deficiat fides eius.* His Pontificibus videtur omnino credendum; tum quod sancti fuerint; tum quod sine dubio ipsis praecipue debeat esse nota suae sedis auctoritas.

Præter hos Pontifices non desunt etiam alij auctores, qui eodem modo exponunt. **THEOPHYLACTVS** in cap. 21. Lucæ apertè docet, dari Petro hoc priuilegium; quia ipse futurus erat princeps, & caput aliorum; ac proinde dari omnibus aliis, qui illi in principatu succederent: *Quia te habeo, inquit, principem discipulorum, confirma ceteros. Hoc enim decet te, qui post me Ecclesia petra es, & fundamentum.* **PETRVS CHRYSOLOGVS** in epist. ad Euthychetem, quæ habetur in 1. tomo Conciliorum, ante Conciliū Chalcedonense: *Hortamur te, inquit, frater honorabilis, ut his, quæ à beatissimo Papa Romana ciuitatis scripta sunt, obediēter attendas; quia B. Petrus, qui in propria sede uiuit, & praesidet, praestat quærentibus fidei ueritatem.* Quamuis enim hic auctor non citet locum Euangelij: *Rogauit pro te, &c.* tamen eò sine dubio respicit, dum tam fidenter affirmat, ex Romana sede praestari omnibus quærentibus fidei ueritatem. **BERNARDVS** in epistol. 190. ad Innocentium: *Oportet, inquit, ad uestrum referri Apostolatum pericula quæque, & scandala regni Dei, ea praeserim, quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror ibi potissimum resarciri damna fidei, ubi non possit fides sentire defectum. Cui enim alteri sedi dictum est aliquando; Ego pro te rogauit, ut non deficiat fides tua?*

OBIICIUNT contra hanc expositionem; **PRIMO**, quia Romana Ecclesia non erat, quando Christus promisit Petro, non defecturam fidem eius; neque Dominus ullam Romanæ sedis mentionem fecit. Quomodo ergo potest colligi, Dominum promississe aliquid Romanæ sedi, cum ait; *Ego rogauit pro te, &c.* **SECUNDO**, quia si quod dicitur Petro, *rogauit pro te, &c.* dicitur successoribus; ergo etiam illud, *Et tu aliquando conuersus*, dicitur successoribus: ergo debent omnes Petri successores Christum aliquando negare, & postea conuerti.

hhh

RESPON-

RESPONDEO ad primum; Christum dici rogasse pro Romana sede, quia rogauit pro Petro, & successoribus, quorum sedes Romæ stabilienda erat.

Ad secundum dico; PRIMO, non esse absurdum, si dicimus, illud, *Conuersus*, non referri ad pœnitentiam Petri ad tentationes aliorum, vt non sit sensus; Tu à peccato pœnitentiam conuersus, confirma fratres, sed tu, cuius fides potest deficere, quando videris aliquos nutantes, & vacillantes, ad eos conuersus illos confirma. nam nondum prædicauit Petro casum suum, sed paulò post prædicturus erat: non autem absurdum, si prius prædicatur conuersio, quàm resurrectio, quàm casus. Dico SECUNDO; si exponamus, conuersus à negatione, non necessariò conuenire successoribus Petri, conuerti à peccato negandi, cum necessariò tam conueniat eis, confirmare fratres. Nam conuerti à peccato non conuenit hominibus, nisi quatenus priuata peccata sunt, & idè personale donum est: at confirmare fratres, uenit homini, vt caput est, & princeps aliorum, & idè tantum ad successores.

SECUNDO, probatur eadem conclusio, ex illa promissione facta Petro, Matth. 16. *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non preualebunt aduersus eam.* Nam, vt supra ostendimus lib. I. cap. 10. ad literam, petra & fundamentum Ecclesiæ dicitur Petrus, vt summus Rector Ecclesiæ; & proinde quilibet eius successor similiter est petra, & fundamentum Ecclesiæ. Ex quo duplex sumitur argumentum.

PRIMUM, ex nomine petre. quare enim Pontifex dicitur petra, nisi ratione constantiæ, & soliditatis? certè si petra dicitur, non frangetur, nec circumferetur omni vento doctrine: id est, non errabit in fide saltem quatenus petra; id est, quatenus Pontifex est.

SECUNDUM, ex ratione fundamenti sustentantis ædificium, quod nullo modo ruere potest. nã si tale est ædificium, vt non possit ruere, certè nec eius fundamentum ruere potest. Non enim intelligi potest, quomodo fundamentum destruat, & domus non cadat. Immo verò maiore ratione fundamentum non potest destrui, si domus non potest cadere. Non enim fundamentum à domo, sed domus à fundamento accipit

Conuersi à peccato:

confirmare fratres:

Pontifex est pontifex
in nomine, quod est petra.

accipit firmitatem. & hoc modo exposuerunt Patres omnes: & hinc deduxerunt, Petrum, & consequenter alios Pontifices non posse errare. ORIGENES in hunc locum: *Manifestum est, inquit, etsi non exprimatur, quod nec aduersus Petrum, nec aduersus Ecclesiam, porta praualescere poterunt inferorum. nam si praualescerent aduersus petram, in qua Ecclesia fundata erat, contra Ecclesiam etiam praualescerent.*

CHRYSOSTOMVS in hunc locum dicit, solum Deum potuisse hoc facere, vt Ecclesia, super vnum piscatorem & ignobilem virum fundata, non caderet, tot irruentibus tempestatibus. CYRILLVS apud D. Thomam in Catena huius loci: *Secundum hanc, inquit, promissionem Ecclesia Apostolica Petri, ab omni seductione & haeretica circumuentione manet immaculata, &c.* THEODORETVS in epistol. ad Renatum Presbyterum Romanum: *Tenet, inquit, sancta ista sedes gubernacula Regendarum cuncti orbis Ecclesiarum; cum propter alia, tum quia semper haeretici factoris expers permansit.* Vbi Theodoretus videtur sic argumentari. Regimen totius Ecclesiae debet esse illius sedis, quae non possit deficere in fide: videmus autem solam Romanam sedem expertem esse, & fuisse omnis haereticae prauitatis: ergo manifestum est illam esse, cui datum est regimen Ecclesiarum.

HERONYMVS in epist. ad Damasum de nomine hypostasis, postquam dixerat: *Super istam petram aedificatam Ecclesiam scio;* Subiungit: *Obsecro, vt mihi literis tuis siue recendarum, siue dicendarum trium hypostaseon detur auctoritas. non timebo res hypostases dicere si iuberis.* Vbi asserit sententiam Pontificis, quia nouit super illum Ecclesiam esse fundatam; nec posse fieri vt Ecclesiae fundamentum cadat. S. AVGVSTINVS in Psalmo contra partem Donati sic ait: *Numerate sacerdotes vel ab ipsa sede Petri: in ordine illo Patrum, quis cui successerit & videte; ipsa est petra, quam non vincunt superba inferorum porta.*

GELASIVS in epist. ad Anastasium Imperatorem: *Hoc, inquit, est quod Apostolica sedes magnopere cauet, & quoniam mundi radix est Apostoli gloriosa confessio, nulla rima prauitatis, nulla prorsus contagione maculetur: Nam si (quod Deus auertat, & quod fieri non posse confidimus) tale aliquid pronueneret; vnde cuiquam resistere auderemus errori? Vbi*

Gelasius docet, non posse Apostolicam sedem errare; quia cum eius prædicatio, & confessio sit radix mundi, si ipsa erraret, totus mundus erraret.

S. GREGORIUS lib. 4. epist. 32. ad Mauritium, demonstrat non posse fieri, ut Episcopus Constantinopolitanus sit Episcopus vniuersalis; & proinde caput totius Ecclesie, cui multi Episcopi Constantinopolitani fuerant publice hæretici, immò & hæresiarchæ, ut Macedonius, & Nestorius. Videretur enim sequi ut tota Ecclesia corruat, si is corrui, cuius vniuersalis. Item lib. 6. epist. 37. ad Eulogium: *Quæ, inquit, nesciat sanctam Ecclesiam in Apostolorum Principi soliditate firmatam? cui dictum est; Super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam.* Et rursus: *Et tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos.* Vbi Gregorius apertè docet firmitatem Ecclesie ex Petri firmitate pendere; & proinde minus potest Petrum errare, quàm ipsam Ecclesiam.

TERTIO, probatur ex illo Ioan. vlt. *Pasce oues meas.* Nam quod his verbis Pontifex sit institutus pastor & doctor totius Ecclesie, supra demonstratum est lib. 1. cap. 14. 15. 16. Hinc igitur est tale argumentum. Pontifex est doctor & pastor totius Ecclesie; ergo tota Ecclesia illum audire & sequi tenetur, si ille erret, tota Ecclesia errabit. RESPONDEBUNT, Ecclesiam debere illum audire, si rectè doceat; alioquin magis Deum, quàm homines esse audiendos.

CONTRA; nam quis iudicabit, rectè Pontifex doceat, an non? non enim est ouium iudicare, an pastor erret, nec præsertim in rebus verè dubiis; nec habent oues Christianæ alium maiorem iudicem vel doctorem, ad quem recurrant. Nam, ut supra ostendimus, lib. 2. cap. 13. & 14. ex tota Ecclesia ad Pontificem appellari potest; ab illo autem non potest necessariò igitur tota Ecclesia errabit, si Pontifex erret. RESPONSVM respondebunt, posse recurri ad generale Concilium.

CONTRA; nam præterquam quod nos ostendimus in statu de Conciliis, Papam esse supra Concilium, contra generalia Concilia sæpe errasse, quando caruerunt summi Pontificis suffragio; ut patet de Ephesino II. Ariminensi, & aliis. RESPONDENT, posse recurri ad generale Concilium, in quo etiam Pontifex interfit; nam aliquid maius est Concilium cum Pontifice, quàm Pontifex solus.

AT CONTRA; nam in primis Dominus soli Petro dixit: *Oravi pro te, &c.* Et: *Pasce oves meas;* non dixit hæc Petro, & Concilio. Item solum Petrum vocavit petram & fundamentum; non Petrum cum Concilio: ex quo apparet, totam firmitatem Conciliorum legitimorum esse à Pontifice; non partim à Pontifice, partim à Concilio. DEINDE, sæpe non potest cogi generale Concilium, sicut nõ potuit primis CCC. annis propter Ethnicorum persecutiones; & sine dubio poterat status illæ Ecclesiæ vsque ad mundi finem perseverare: ergo debet esse in Ecclesiâ etiam sine generali Concilio aliquis Iudex, qui errare non possit. DENIQUE, quid si in tali Concilio dissiderent Patres à Præsidente suo; id est, Concilium à Pontifice summo præsente, & præsidente, quid tunc fieret? non esset remedium vllum? certè aliquis Iudex esse deberet. Non autem in eo casu esset Concilium Iudex, quia Concilia cum à Pontifice dissentiant, errare possunt, & errant de facto, vt diximus de Ephesino II. & aliis: Restat igitur, vt Papa sit Iudex; & proinde non possit errare.

QUARTO, probatur ex Testamento veteri, quod fuit figura noui. Exod. 28. iubet Dominus in rationali Pontificis summi poni doctrinam, & veritatem. Hebraicè אררים ותבירים. Est autem obseruandum, nondum conuenisse inter Hebræos, nec etiam inter Christianos, quid sint ista duo. R. Salom. vult esse nomen Dei יהוה scriptum in rationali, ex cuius fulgore sacerdos cognoscebat diuinum responsum, cum ab aliquo interrogaretur. ARIAS Montanus in suo apparatu docet, esse duos lapides lucidissimos, à Deo ipso immediatè productos, & datos Mofi. IOSEPHVS lib. 3. cap. 9. aliàs 12. antiquitatum, dicit esse illos ipsos duodecim lapides, in quibus scripta erant nomina duodecim filiorum Israël, quos Deus iussit poni in rationali: & ibidem multas fabulas immiscet. Probabilius est quod scribit B. AUGUSTINVS q. 117. in Exod. hæc ipsa vocabula fuisse scripta, in medio rationalis, quod pendeat ante pectus sacerdotis.

Neq; obstat quod Iudei, & Iudaizantes dicunt, אררים non significare doctrinam, sed splēdores, à radice ארר; & ותבירים non significare veritatem, sed perfectionem, à radice תבם. Nam magis credendū est Hieronymo, qui vertit doctrinam,

& veritatem, & LXX. interpretibus, qui similiter vertunt
ἀλήθειαν, καὶ ἀλήθειαν, quàm omnibus Rabinis. & hinc
 cendum est, *אֱמֶת*, deduci à radice *אֱמֵן* quod est, docuit,
אֱמֶת à radice *אֱמֵן*, quod est credidit.

Cur autem scriberetur in pectore summi Sacerdotis do-
 ctрина, & veritas, explicatur Deut. 17. vbi Dominus præcipit
 iis, qui dubitant circa intelligentiam diuinæ legis, vt ascen-
 dant ad summum Sacerdotem, atque ab eo quarant soluti-
 nem, & subiungit: *Qui, inquit, indicabunt tibi iudicij verita-
 tem.* Et signo ergo, & verbo Dominus promisit in pectore
 summi Sacerdotis habitaturam doctrinam, & veritatem, &
 proinde eum non erraturum, cum populum docuerit. Quod
 si hoc Aaronico sacerdoti conueniebat, certè multò magis
 Christiano. Quocirca B. P E T R V S Rauennas, vt paulò ante
 dictum est, hortatur Eutychem, *Et his que à beatis summi
 pa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obedienter attendat, qui
 nam B. Petrus, qui in propria sede & viuit & præfideat, pro-
 hat quærentibus fidei veritatem.*

QVINTO, probatur ab experimento, eo què duplici Nam
 imprimis constat omnes Patriarchales sedes defecisse à fide,
 ita vt hæretici, & hæresim profitentes, ac docentes in illis se-
 derint, excepta Romana sede. In sede CONSTANTINOPOLITANA
 federunt Macedonius, Nestorius, Sergius hæresiar-
 cha. In ALEXANDRINA Georgius & Lucius Ariani, Dio-
 scorius Eutychianus, Cyrus Monothelita, & alij. In ANTI-
 OCHENA Paulus Samofatenus hæresiarcha, Petrus Gnaphæ-
 Eutychianus, Macharius Monothelita, & alij. In HIERO-
 LYMITANA Ioannes Origenista, & ante eum Eutychius,
 Irenæus, & Hilarius Ariani federunt. Nihil tale de Roma-
 na Ecclesia potest ostendi: ex quo apparet reuera pro ipsa Do-
 minum orasse, ne deficeret fides eius. Vnde Rufinus in ex-
 positione Symboli: *In Ecclesia, inquit, Urbis Romæ, ne-
 que hæresis ulla sumpsit exordium, & mos ibi seruatur anti-
 quus.*

ALTERVM experimentum est, quoniam plurimas hære-
 ses Romanus Pontifex sine Concilio generali damnauit; vt
 Pelagij, Priscilliani, Iouiniani, Vigilantij, aliorumque mil-
 litorum: quas eo ipso pro veris hæresibus tota Christi Ecclesia
 habuit.

habuit, & exhorruit, quod à Romano Pontifice damnata essent. Ergo signum est, Ecclesiam totam sentire; Pontificem Romanum in eiusmodi rebus errare non posse. Vide Prosperum in extremo libro contra Collatorem, & Petrum Diaconum in libro de Incarnatione, & gratia Christi, ad Fulgentium.

CAPVT IV.

De Romana Ecclesia particulari.

SECUNDA propositio. *Non solum Pontifex Romanus non potest errare in fide; sed neque Romana particularis Ecclesia.* Est autem obseruandum hoc loco, & in alio sensu accipi debere firmitatem Ecclesie Romanae in fide, & in alio firmitatem Pontificis: nam Pontifex non potest errare errore iudiciali; id est, dum iudicat, & definit quaestionem fidei: At Ecclesia Romana; id est, populus & clerus Romanus, non potest errare errore personali, ita ut omnes omnino errent, & nulli sint in Romana Ecclesia fideles, & Pontifici adhaerentes. Tametsi enim vnusquisque seorsim errare potest, tamen id fieri non potest, ut omnes errent simul, & tota Romana Ecclesia apostatica efficiatur.

Obseruandum est praeterea, Ecclesiam Romanam non posse errare modo explicato, adhuc dupliciter posse intelligi: Vno modo, ut non possit errare, persistente Romae Apostolica sede, secus autem si sedes auferretur: Altero modo, ut simpliciter non possit errare, vel deficere; quia nec sedes Apostolica possit vnquam Roma aliò transferri. Et quidem secundum priorem sensum propositio nostra est verissima. Nam auctores citati, ut Lucius & Felix Papae & Martyres; Agatho & Nicolaus Papae & Confessores; item Cyrillus & Rufinus non solum Pontificem, sed etiam Ecclesiam Romanam asseruerunt non posse errare.

Praeterea S. CYPRIANVS li. I. epist. 3. *Navigare audent, inquit, ad Petri cathedram, & Ecclesiam principalem, & si nec cogitare eos esse Romanos, ad quos perfidia habere non potest*